

12.221 intervjuer i 228 kommuner:

Linkenes 12/4 -95

Ungdom har undersøkt krigens hverdagsliv

«Lærerikt og interessant. Har fått vite mye om hverdagslivet under krigen - om rasjonerin-
blendingsgardiner, omsying, fiskeskinnsko, redsel, svenskesuppe og hvor lite tyskerne var
likt. Ser okkupasjonen fra en ny vinkel og skjønner hvordan det var å være ung under krigen

Norpress - Jens Selvig

De 12.221 ungdommene, som alle har intervjuet hver sin person fra krigens tid, er stort sett enige. Det var gøy å intervjue besteforeldre eller andre som er minst 65 år gamle. Det gikk greit å få en intervjuavtale. Men det tok lang tid å komme gjennom spørreskjemaet, for hvert spørsmål ble ofte starten på en lang samtale. Mange eldre hadde spennende historier å fortelle.

Resultatene fra den omfattende intervjuundersøkelsen, gjennomført av elever fra 522 ungdomsskoler, videregående skoler og folkehøgskoler i 228 av landets 435 kommuner, blir offentliggjort etter påske. Alle fylker er representert. Et registreringskontor i Nedre Eiker er i ferd med å gjennomgå spørreskjemaene og registrere svarene på data.

- Vi må fylle hullene i vår historie før de levende kildene går bort, sier initiativtagere, Jan Eidi, som er prosjektleder for «Norge under okkupasjonen». «Hva hendte i vår kommune under okkupasjonen» er ett av syv samfunnsforsknings-prosjekter i forbindelse med 50-årsjubileet for frigjøringen. Bjørn Balstad, tidligere direktør for Norsk Gallup, har utarbeidet de 90 spørsmålene.

Ukjent historie

- Et formål med prosjektet er å aktivisere dagens ungdom og gi dem innsikt i hva som hend-

Skoleungdom har intervjuet besteforeldre om 2. verdenskrig. Bestefar Bjørn Balstad, i midten, har utarbeidet spørsmålene. Her informerer han barnebarnet Fredrik Balstad, til venstre, og Helen Se saas, Jakob Schultz og Anne-Mari Rosenlund i klasse 8 F på Midtstuen Ungdomsskole i Oslo. (Foto: Bente Frøythog/Norpress)

te i Norge under krigen. Samtidig får vi frem nytt og ukjent stoff fra denne dramatiske perioden i landet. Folk som har tiert til nå, vil kanskje komme frem med verdifulle historiske opplysninger. Ungdommenes intervjuer vil også gi oss innblikk i hvordan folk egentlig hadde det materielt og følelsesmessig, på godt og ondt, sier Bjørn Balstad til Norpress. På skolen ble spørsmålene

gjennomgått på forhånd. Læreren forklarte vanskelige ord som svartebørs, allierte, jøsing, frontkjempere og evakuere, og ga en kortfattet oversikt over hva som skjedde i årene 1940-1945. Balstad minner om at den yngste generasjon ikke er alene om å betrakte krigen som fjern historie. Dagens foreldre og lærere har heller ikke opplevet krigens tid.

Svarene på 7.000 av de 12.000 spørreskjemaene er dattaregistrert, og Balstad røper foreløpige resultater på et par spørsmål: 70 prosent av de spurte fikk nok mat under krigen. Var det fordi åtte av ti familier drev med matauk, syv av ti husmodre brukte mye tid på å stå i kø og 63 prosent mente det var helt i orden kjøpe på svartebørs?